

ANSWER KEY

1/4

Second YEAR HIGHER SECONDARY EXAMINATION March 20..... 24

PART-III/III

SUBJECT: Sanskrit - Sashtra

CODE NO: SY 519

VERSION: R (R)

80 SCORES

2 1/2 HOURS

Qn. No	Sub Qns	Answer Key/Value Points (का) विभाग:	Score	Total Score
1		नादिये ।		
2		विग्रहः ।	1+1+1+1	4
3		प्रथमानिर्दिष्टं समाशोपरजन्म ।		
4		जलोपो नञः ।		
5		उरः प्रकृतिभ्यः कप् ।		
6		डिवकेशवौ	(1)+4	(2)
7		शम अम् = स्वीजससौट् --- इत्यादि । शमम् = अस्मि पूर्वः ।		
8		उपशरदम् - शरद् इन्श् उप ।	2+2	4
9		षष्ठ्यन्तं सुबन्तं सुबन्तेन - षष्ठी स्तोत्रादिभ्यः परेभ्यः पञ्चम्या-पञ्चम्यास्तोत्रादि भ्यः ।		
10		द्वन्द्वसमासे अल्पाक्षरं पूर्वं तद्युज्यते ।	(2)+(2)	(4)
11		शम भ्याम् = स्वीजससौट् --- इत्यादि । शम शम भ्याम् = द्वन्द्वोर्द्विवचनेष्ववचने । शम भ्याम् = सरूपाणां समाशोच इत् - विभक्तौ ।		3

Qn. No	Sub Qns	Answer Key/Value Points	Score	Total Score
12		प्रत्ययम्, सुमद्वयम्, सङ्घट्टि	1+1	3
13		अपञ्जादव्ययीभावान्त्ववाक्यात् = इत्यः । जान्तरूप अस्य टेलोपः स्यात् = जस्तद्विते । जराशब्दस्य जरादेशः ट्व् प्रत्ययः जरात्पञ्च	1+1+1	3
14		अनेकां प्रथमागतं अन्यस्य पदस्य अर्थे वर्तमानं वा समस्यते । उदा. → उदरथः । प्राक्त्रिया य	2+2	4
15		सूचना साहाय्येन अचितरीत्या प्रत्याहार लेखनाय पञ्चम चतुश्चाः		4
16		मातापितरौ, हरि हरौ, शिवकेशवौ पाणिपादम् ।	1+1+1	4
17		द्वितीया तत्पुरुषः - द्वितीयाश्रितानीतपति... तृतीया तत्पुरुषः - तृतीया तत्कृतार्थेन... चतुर्थी तत्पुरुषः - चतुर्थी तदर्थार्थबलि... पञ्चमी तत्पुरुषः - पञ्चमी भयेन । षष्ठी तत्पुरुषः - षष्ठी ।	1+1+1+1	5
18		सु औ जस्, अम् औट् शस् --- अचितरीत्या प्रत्याहार लेखनाय षड्चाः ।		6
19		समसन समासः । समासः पञ्चविधः केवल, अव्ययीभाव, तत्पुरुष, बहुव्रीहिः, द्वन्द्वः । विशेषा संज्ञा विनिर्मुक्तः - केवल समासः । प्रायेण पूर्वपदार्थः प्रधानः - अव्ययीभावः । प्रायेण उत्तर पदार्थप्रधानः - तत्पुरुषः । प्रायेण अन्यपदार्थप्रधानः - बहुव्रीहिः । प्रायेण उभयपदार्थप्रधानः - द्वन्द्वः ।		(6)

Qn. No	Sub Qns	Answer Key/Value Points	Score	Total Score
		(ख) विभाग:		
20		गौतमः ।		
21		श्रीवाग्भटानन्द गुरुः ।	+1+1+1	4
22		श्री नीलकण्ठतीर्थपादः ।		
23		श्री नारायणगुरुदेवः ।	(1)+(1)	(2)
24		आस्कराचार्यः ।		
25		परहितगणितम् ।		
26		ब्रह्मसूत्रम् , भगवद्गीता ।		2
27		गुरुः , शनिः		2
28		वृषभः , सिंहः ।		2
29		धनुः सकारः य		(2)
30		सप्तविंशतिः ।		(2)
31		शाताशत समः सान्य अदशून्य नुतो अिदा इत्यादि चादोपयति र्यस्य लक्ष्यैव जिवृतिः ।		3
32		आधिकारि , विषयः , सम्बन्धः , प्रयोजनम्		4
33		विद्युत्वाङ्मुखाद् आदम्बर्णादौ समाह्वयभावः । प्रन्थात् अहिरेवकृतसङ्गुलत्वात् किरणात्त्यादौ समाप्तिश्च । अतः उक्त दोषः न आपतति ।		4
34		सूचनानुसारं अयत्नीत्या दिव्यगीनेश्वरपि चतुर्धाः		4
35		वीरवाणी - श्री आगमानन्दस्वामी । योगामृतम् - श्री वाग्भटानन्द गुरुः । वेदान्तसूत्रम् - श्री नारायणगुरुदेवः । सिद्धानुभूतिः - श्री ब्रह्मानन्दोदिवयोगी ।		

Qn. No	Sub Qns	Answer Key/Value Points	Score	Total Score
36		<p>(क) चट्टाम्पैश्वामिनः । (ख) निरुमाशटि गामे । (ग) माता कल्याणी पम्मा पिता नीलकाण्डा पिल्लाय (घ) अद्वैतस्तबन्म वेदन्तार्थशतकम् --- (ङ) करुणागपल्ल्या यशशरीरोऽभवत् ।</p>		5
37		<p>अल्पज्ञानल संयोगे साते पार्थिवद्रव्यजाडाः । अतो सुवर्णं न पार्थिवम् । उत रूपजाभावात् न जलीयम् । रूपत्वात् न वापवीयम् । तथा च आकाशादि पञ्चकम् । अवशिष्टतया सुवर्णं तैजसम् ।</p>		6
38		<p>तमः दशमं द्रव्यम् । नीलरूपाधारतया चलनरूपाधारतया च । नवद्रव्येषु, अनन्तसर्वम् तमो द्वितीयम् । रूपद्रव्यप्रत्यक्षे आलोका सहकृतयस्तु कारणम् । तमसः रूपवत्त्वं चलनवत्त्वं च स्रमात्मकः । न वास्तविकः । अतः अवश्य तेजोऽभावः तमः ।</p>		(6)